

M A G Y A R K U R I R

Indult Bécsből, Kedden, November' 28-dikán, 1826.

Nagy Britannia.

Itt következnek-még néhány Ministeri pohárköszöntések, melyek az új Lord Major' beiktatási ebédjénél eléfordultak: — „Én, így szollott Liverpool, egész hosszú Ministeri pályafutásom alatt meg nem szüntem törekedni azon, hogy hazám' valóságos jóvát és boldogságát elé mozdithassam: hanem ezen törekedéseim mellett a' közönség' vélekedésének Controljáról se vettem soha le figyelmemet, az az, a' közönséges vélekedéssel megegyeztetni kívántam tselekedeteimet. Azonban, a' közönséges vélekedések között is tsakugyan mindenkor a' kereskedési nagy világ helybehagyó vélekedését tartottam legnagyobb betsben, e' volt mindenkor szemem előtt legkedvesebb 's leghízelkedőbb; azoknak a' vélekedése tudniillik, kiktől ezen szempillantásban körül vétetve szemlélem magamat.“

Minister Cannig azon időszakaszról szollván, melyben egész Európa egy igen széles kiterjedő háboruba lévén elegyedve, 's ebből már szerentsésen kifejtözve lévén, azon időpontra jutott, midőn a' Státus' fő hivatalaiban lévő embereknek munkáji jóval könnyebbek, mint ez előtt voltak; sőt összehasonlítva nagyon tsekélyek: 's minthogy ezek tsaka' békességnek fenntartatását, 's a' mesterségeknél és kereskedésnek az egész földön virágoztatását tárgyazhatják, tehát innét az is következik, hogy ezeknek következése az emberekre nézve a' legkellemetesebb megjutal-

maztatás: Uraságtok, így szolla tovább a' Minister“ — magok hallák egy Fő Idegentől (a' Fr. Nagykövettől Polignac Herczegtől), hogy azon ország, mellyel Uraságtok a' világi Urasáért husz esztendeig tusakodtak, mostanában mitsoda ítéllettel légyen. Ezen Országnak gondolkodásai, szerentsére nagyon békességesek és barátságosok, és én azt erőssithetem, hogy ha ezen ebédkező szálában most a' több Udvaroknak Képviselőjik is jelen volnának, a' Frantzia Ország' nevében kifejeztetett gondolkodás' módját magok is mindnyájan visszonozták volna (ezen kifejezés nagyon tetszett.). Ha én olly szerentsés leszek, úgy mond, hogy a' békességnek és tsendességnek, melyek szerentsénkre mindenütt uralkodnak, fenntartatásokat véghez vihetem, úgy én a' Státusnak szolgálatjában magamat igen gazdagon megjutalmaztatva lenni tartom.“

Az új Parlamentumnak kinyittatásához, a' melly Nov. 21-dikére volt határozatva, már 14-dikben tétettek az előkészületek. E' napon mind két Házak' tagjai össze gyűltek déli 12 óraker azon formálításoknak meghatározására, a' mellyeknek meg kell tartatni. Legelőbb is az alsó Ház tagjainak felésküvése ment véghez. A' felső Ház tagjai ez alatt tsak mint nézőlkégy voltak jelen. A' czerimonia 2 óraker végződött. A' felső Házban éppen ezen időpontban a' Lord Cancellarius 's a' Korona' Biztosai, Liverpool, Harrowby, Westmore-

land, és Bexey Lordok, egész Pair-ruházatba öltözködve, béulték a thronus előtt álló ülőhelyekre. A L. Cancellarius a felső Ház fekete páltás postáját által küldte az alsó Házhoz oly izennel, hogy a Királytól a van réa bízva, hogy az alsó Házat hívja-meg, hogy váloszson magának Elölülót, úgy nevezett Orátort, a ki más nap a Felső által lejendő megerősítés végett a felső Ház rostélyá előtt jelenjen-meg. Az alsó Ház ezen rendelkezésnek vétele után azonnal vissza tért a maga szálájába, s Orátort válosztott magának, ki, mint a Párisi Csillag jelenti, most is az a Sutton úr, ki az utóbbi Parlamentumban volt. Ugyan az alatt, míg a felső Ház palotájában jelen voltak s annak rostélyái előtt állottak, felolvastatott előttök a Királynak azon töllyes meghatalmazása is, hogy Üléseiket kinyithassák. Mind ezek után következett a Lord Cancellariusnak felesküvése, melyet azután rendre a Pairek is mindnyájan megtettek, s több e-félék.

Az Arany-part nevű Áfrikai partokon ismét hadat indítottak az Anglusok ellen az Ashantések, melyről e-képpen írának az Anglus levelek: — „

„Ma Nov. 13-dikán estve érkezett vissza az Arany-partoktól a Lively nevű Fregát 51 napi útozás után azon Tiszti tudósításokkal, melyek onnét az Ashantésekkel való új hadakozásról az Országglószekhez küldettettek. Minden környüllállások azt mutatják, hogy ezen nemzet a maga utóbbi megverettetése óta meg nem szünt boszszúlló és foglalásokra czélzó plánumokon forgatni az eszét. Az új Király plánuma a volt, hogy minden környüllállásokat jól elintézvén, nem tsak az Anglus, hanem a Dánus és Belga plántatartományokat is egyszerre meglepje. De szerentsénkre nem vihette véghez, ámbár nagy titokban tette készületeit, hogy a mi Szerentsen plántatartományaink azokat meg

ne sajdítsák, s az Anglus Kormányozónak meg ne jelentték, mint hogy ezek, mint az Ashantések szomszédai, az új Király készületeit látván, nagyon megijedtek s egyenesen az Anglus Kormányozóhoz folyamodtak. Abban, hogy az új Király most az Anglusokkal együtt a Dánus és Belga Coloniákra is rájok ütött, az a jó volt az elsőkre nézve, hogy most ezek is az Anglusokkal együtt tartottak, nem úgy, mint az előbbeni hadakozásban, mikor az előbbeni Király tsak az Anglusokat támadván-meg, ezek akkor nem oly könnyen vehettek rajtok erőt.

„Minckutánna tehát most az új Király minden készületeket titkosan megtétegett volna, a vala a plánuma hogy özsze gyűjtött sergei által véletlenül kezdje-el a hadakozást, s Szerentsen Coloniákat előbb elfoglalja, hogy sem az Anglusok azoknak segítségével mehetnének. Ezen megrettent Coloniák azt kívánták az Anglus sergek vezéréttől Oberstlicutenánt Purdontól, hogy küldjön nekik fegyvert és munitziót, megígervén, hogy ahoz ők még annyit fognak a kereskedőktől vásárlani, hogy legalább 12,000 embert kiállthassanak magok közül, és hogy most nem fognak az ellenség lött megfutamodni, mint a szerentsetlen Makartney idejében tselekedtek.

„Purdon töllyesítette az ő kívánságokat s annyi hadi készületet küldött nekik, a mennyi nélkül maga el-lehetett. Őt tsapatokra osztotta-fel őket, melyek közül két tsapatot a tsatázó rend két szárnyaira állított. A más három tsapatból az első tsatázó lineát formálta; melyben éppen magokat az Ashantisokat követte, kik azon Contingentiákból, melyeket nekik az ő Szövetségeseik adni tartoznak, s a melyekbe ők nem nagy bizodalmat szoltak helyheztetni, az első tsatázó lineába állítják, hol többire valóságos Ashantisok tsak a tisztek szoltak lenni. A Coloniákat is mind felköltötte Purdon, mely sze-

rént valami 12,000-re szaporította ezen honni népet, 's nem adott több Anglus reguláris katonát hozzájuk, 80-nál, 4 ágyukkal, 3 és 6 fontosokkal. Az Ashantes Király segítségére még néhány más Királyok is jelentek-meg. A mi Szövetségeseink az Aquimbuhi, és Adon-onaka, az Aquapimi Király nevezetnek, mint nevezetesebbek; kisdud Fejedelmek is néhányan ott voltak sergeikkel.

„Az Ashantik' serge 25 ezer emberekből állott. Ober-t lieutenant Purdon Jul. 29-dikén indult útnak Akrából az oda valami 18 mérföldnyire lévő Mongaszi nevű helységhez; onnét Aug. 4-dikén Aschukánhoz, 's 8 dikén az Akrához 24 mérföldnyire lévő széles kiterjedésű térségre érkezvén, ott erős tanyába helyeztette magát, 's ez egy igen kellemes nap lévén 's a Jövendőmondók által a Királyra nézve igen kedvező napnak mondattatván lenni, ezért a Király által tsata' napjává határozottatott; 's 9 órákor reggel, mint már a Jövendőmondók által külömben is megjöghzetelennék nyilatkoztatott ellenség, nagyon hevesen reánk ütött. A verekezés már egy óráig tartott vala, midőn hirtelenséggel tsendesség lett, melly az által okoztatott, hogy a mi jobb szárnyunkat formáló Fantischek 's egyéb Szeretsenck hátat kezdtek adni. Hanem éppen ezen veszedelmes pillanatban a Fantischek a magok megfutamodása által a mi reguláris embereinkkel lévő 4 ágyuknak magának Oberstl. Purdonnak igazgatása alatt, a dolgozásra nyílást tsinálván, ezek olly gyilkos kártás és haubitz tüzet adtak a rájuk rohanó ellenségre, hogy ezt nem soká rettenetes ijedség lepvén-meg, 's csoportonként döntvén a földre, megfutamodott, 's olly hebcburgya futással távozni kezdett, hogy azt se tudta, merre fusson.

„Az Aquimboi Király, kinck a vala eleibe szabattatva, hogy az Anglus ágyukat megszellalni halván, a tartalék-

lól azonnal előre nyomúljon, ő ekkor a futó ellenségestsapatra ütöt, 's már ekkor nyilván lehetett látni, hogy miénk a győzelem. Ha a mi Afrikai Szövetségeseink mind így viselték volna magokat, mint ez a Király, se az Ashantisek Királya se egy embere el nem ment volna.

„Nagyon bajos ezen embereket a Taktikai egyetértéshez szoktatni a tsatázásban a systema szerént való hadi munkálódásra, nem azért, hogy ők elég vitézek 's bátrak nevolnának, hanem sőt inkább hogy még igen vitézek, melly azt okozza, hogy legkissebb előrevigyázás nélkül rohannak az ellenség' tartalékjára, a nélkül, hogy tudnák, mire találnak ott, akkor osztán, midőn nem vélt ellentállásra találnak, retentő rendellenséggel vissza futamodnak.

„Az Ashantik' vesztese ezen tsatában, a hollakat, sebeseket és elfogattakat össze számlálván, 2800-ra mehet, kik között 800 elestek találtatnak. Egész gazdag táborjok éppen azoknak; a segítő sergeknek lett zsákmányává, mellyek azt legkevesebbé érdemelték-meg, mint hogy legkevesebbé különböztették-meg magokat. Az ő zsákmányaikká lettek egyebek között a Király gála arany Paraszolja (árnyéktartója), az ő gála arany széke, sok arany-por, elefánt-tson, és sok egyéb drágaságok.

„Az Aquapimi Király a szerentsétlen Makarthy fejit nyerte-el mint ragadománt, mellyet az Ashanti Király, mint legbetsesebb Talismánt, úgy tartott, 's úgy vitt-el most is magával ezen háboruba, így okoskodván, hogy ez az ő népében úgy feleleveníti a vitézséget és bátorságot, hogy éppen megjöghzetelenné teszi azt. A Király Adononoqua, ámbar Szövetségese az Anglusoknak; még se akarja ezt nékiük által adni. Mikor néki ezen lő a kezi re került, két árkus papírosba volt takarva, mellyeken külömbkülömb Arabs írások találtattak; a papíroson folyúl selyem kendőbe (teszkenőbe):

köve; 's mind ezek a' párdutz-börbe vaccha.

Orosz Birodalom.

November 7-dikén megérkeztek Pétersburg azon győzedelmi jelek, melyeket az Oroszok az Elisabethopoli ütközetben vettek-el a' Persáktól. Fényes pompával vitettek-bé oda. A' Zászlókat a' Nemes testőrzők' altisztjei vitték; 's ugyan ezen testőrző seregnek egy tsoportja vezette a' parádét-tartó serget 's ugyan azt ezen seregnek egy más tsoportja rekesztette is bé. A' trombitások győzedelmi marschokat fűttak.

A m é r i k a.

A' Brasiliai hadi hajós sereg olly módon megverte, a' Buenos-Ayrésit, hogy magok a' Buenos-Ayresi tudósítások, melyek ezen verekedésről emlékeznek, azt mondják hogy ezen utolsó tsaknem semmivé tétetett. Egy Buenos-Ayresi levélben, mely onnét Augustus' 2-dikán indúlt, így fejeztetik-ki ezen nagyon véres tengeri verekedés: — „

„Tegnap nevezetes verekedés fordult elé a' mi kikötőhelyünk előtt a' Brasiliai és a' mi hajós sergeink között. A' mi valósággal vitéz de igen vakmerő-bátor Admirálisunk *B r o w n e*, megtámotta a' miennél sokkalta erősebb ellenséget, de attól tsaknem egészen semmivé tétetett, annyira, hogy kéntelenek vagyunk megvallani, hogy nekünk majd semmi tengeri errőnk nintsen többé. A' Brasiliaiak Jul. 31-dikén érkeztek-meg kikötőhelyünk eljibe. A' következett éjjeli 10 órakor igen nagy setőtség lévén kivezett a' mi kisdad hajós sergünk, hogy az ellenséges lineát véletlenül meglepje; de rosszszul ütött-ki próbatétele; a' verekedés ektor két órát

tartott, de minden nagy következés nélkül. Reggel nap' feljötekor (Aug. 1-sőjén) egymással szemben-állva viradtak-fel a' hajós sergek, 's a' verekedést azonnal megújították, 's reggeli 7 órától fogva déli 12-tőig folytatták. A' Brasiliaiak a' mi Admirálisunk' hajója ellen fordították legfőbb iparkodássokat 's azt az ő négy nagyobb hajójik magok közzé szorítván, két egész oráig ágyuztak, rettentő tüzeléssel. Szemeinkel láttuk a' partrol, hogyan dőltek a' hajó árbotzfái 's hogyan hullottak vitorláji egymás után annak fedelére, míg magát a' hajót is egészen össze törték, mind addig, hogy már kormányozni se lehetett, 's ektor oszián egy fővény-padra hajtattott. Maga az Admirális egy tsakára kapván-fel, azzal evezett állal egymás hajóra, 's még egy darabig folytatta a' verekedést. Szerentsénkre eltsendesedett a' szél, melly által a' mi egyéb hajójinkidőt nyertek arra, hogy ágyus tsakájink' segedelmével magokat a' kikötőhelybe bévonhassák, de össze rontatva, hogy mostanság egy darabig bizonynal ki nem fognak állani a' viaskodás' helyére. Tsak Admirálisunk' hajóján 150 elesett és megsebesedett emberek találtattak. De e' még nem vala elég; szerentséllenségünknek megtézésére a' következett éjjel olly rettentő szélvész támodott, hogy három hajójinknak özszerontván evezőjiket, a' többekben is sok kárt okozott. Az egyik egy kőszikla-ágyra vettelvén, 's feneke betörvén, ágyuit, eleségeit a' tengerbe háyni kéntelenített. Már mest mindnyájunk által kezdjük látni annak igasságát, a' mit sokak előre megmondttak, hogy részünkről valóságos esztelenség volna az, hogy egy olly hadi hajós sereggel, mint a' Brasiliai, megakartunk mérkezni. Már most midőn semmi ellentállást nem látnak magok előtt, még jobban bézárták kikötőhelyünket az ellenséges hajók. Országlószelünk már tsak

azon hadi hajókha helyhezveti reménységét, mellyeknek megérkezését Chiliből várja.“

Portugallia.

Annak alkalmatosságával, midőn a Portugallus Regementeknek Lisbonából az Algárbiai támadók' elnyomására lett metelekkor, a' Régens Princz asszony mellett való szolgálatra Ánglus katonákat kellett a' partra kitenni, illy kemény parantsolatot vett az Ánglus tengeri katonaseregnél szolgáló Májor Adair a' Tápus torkában álló Ánglus hajók vezéréből Vice-Admirális Beauklerktől: — „

„Az Oczeán nevű Linéa hajóról, a' Tápuson Okt. 15-dikán 1826-ban: „Ahoz képpst, mint én ma reggel megparantsoltam hogy az úr 150 tengeri katonát (3 Kapitányokkal, 2 Hadnagyokkal, és 4 altisztekkel, a' partra a' végre kiszállíttson, hogy az Ajudai kastélyban a' Princzaszszony' Udvarában, strázsai szolgálatot tegyenek; ehez képpst, mostanában parantsolja-meg az úr a' kiszálló tsoport Kommandánsának, hogy magát pontosan a' következő utasításhoz szabja: „Ezen tsapatnak elhatároztatása az, hogy testörzői szolgálatot tegyen, 's ha a' szükség kívánánda, a' Régens Princzaszszony és Família' bátorságára 's oltalmára, mindent megtegyen, a' mi-meg fog kívánlatni. Ezen Fő tiszttől mástól semmi féle parantsolatot el ne fogadjon a' Régens Princzaszszonyon kívül, melly végre egy Portugallus tiszttel adatik melleje, hogy véle a' Princzaszszony' parantsolatait közölje. Ezen Ánglus strázsa seregnék semmi olyant nem szabad tselekedni, a' mi néki egyéb katonasággal való öszszelegyedésre okot szolgáltatathatna. Semmi előfordúlható czivakodásokba, veszekedésekbe, ne avatkozzék,

ha csak azok a' Királyi Familia' bátorságát nem védelmeztetik. Belemtől (az Ajudai kastély' szomszédságában) egy kiáltásnyi távolságra szüntelen egy tsapatja fog állani vigyázaton, és ha a' kastélyban éjjel vagy nappal, nyughatatlanság talál támodni, vagy pedig ha a' strázsán álló Ánglus tiszttel a' Princzaszszonytól valami dologra meghívattatik, ezen esetre meghatározva parantsolom, hogy ezt nékem az említett hajós strázsa azonnal tudtomra adja.

Görög Ország.

Egyik utóbbi alkalmatossággal említettük vala a' Gen. Gura' halálát. E' most a' Triesti tudósítások szerint egy Korfui levél által is erőssítették: de nem úgy, mint mi irtuk, hogy az alatta lévő fegyveresek támogtak volna fel ellene, 's ezek ölték volna-meg, hanem hogy ő két versbéli kemény kiütéseket' tévén Akropolisból, ezen kiütések közzül az utolsóban az elenség által ölettetett-meg, minekutánna a' szerentséje lett volna, hogy 500 embe- rekkel álló segítséget bé vitt a' várba.

Bécs.

Császár és Király Ő Felsőge folyó hónapnak 23-dikán költ Felsőges Határozása által a' Cs. K. Közönséges Udvari Kamaránál ezen Udvari Tanácsosokat, ugymint: B. Mayer, Floch, Breitenstein, Quier, Fritz, Dillinger, és Paulovics urakat, az ő sokáig tartott jó szolgálat-tételeikkel való Felsőges megedésének kijelentése mellett, nyugodalomra botosítani méltóztat.

Purkhart Norbert Urat az Ország-lőszéki Tanácsost 's a' Cs. K. Közönséges Udvari Kamaránál lévő Referenset, Krausz Filep Urat Gallitziai Kormányozó Taná-

tsost, 's B. Münch Antal Urat az Egyesített Udvari Cancelláriánál lévő Udv. Titoknokot, Systema szerént való fizetéssel a' Cs. K. Udvari Kamara' Udv. Tanátosaivá; 's Cs. K. Udvari Kamara Udv. Titoknokját Kneidinger András Urat pedig Puvkhart Norbert Úr helyébe három ezer forintokból álló fizetéssel és systema szerént való szállás-pénzel, Alsó Austriai Országlószéki valóságos Tanátosá kegyelmesen máltóztatott kinevezni, úgy mindazonáltal, hogy ő a' Cs. K. Udvari Kamaránál üljön és votummal bírjon, hanem az általa eddig viselt Udv. Titoknoki-hely megszüntetődjék.

Egyszersmind úgy jelentetett-ki az Ő Felsége Felséges akarátja, hogy az eddig megüressedve állott négy, és továbbá a' most nyugalomra bocsátatott Udvari Tanátosok által üresen maradott hét Udv. Tanátososi helyek, mellyek a' fenn megemlített új kineveztetések által bé nem töltettek, a' Cs. K. Udvari Kamaránál egészen megszünjenek.

A' Magyar Kurírnak egyik nagy érdemű Bétsi Olvasója, következőzödöt közli a' két Magyar Hazával: — „

„A' múlt 42-dik számú Magyar Kurírnak 333-dik oldalán említett Trappista Barát; magát Magyarnak tartotta, egynehányszor volt nálam az 1807-dik esztendőben Budán tartott Ország Gyűlése' alkalmatosságával, szép magyar civilis köntösben arany kulcs fűgven a' mentéjének bal zsebjen. Az eredeti neve Báro Geramb Ferdinánd. A' Báro Geramb Familia a' Magyar fő Nemesek közzé tartozik. Ferdinand egy felette sok költségbe került, Német nyelven készített munkája által tette magát nevezetessé, mellyet abban az esztendőben bocsátott világra, a' melyben a' Felséges Uralkodó Ház az Austriai Császári tituluszt méltóztatott magára ru-

házní. Az 1805-dik esztendei háboruban egy szabad sereget (Frey Corps) igyekezett Bétsben felállítani, hanem az ellenség verbulása alatt ott lepte, 's igen nehezen tudta magát megmenteni. A' Képét magázra pompásan kimetgetette a' szerént, mint akkor kardjához kapott, 's rajta Vitézek! szavakat mondani látszatott. A' képmajd harmadfél lábnyi magasságú 's egy nyomtatványnak az árra legalább is harmintz forint volt váltóban. Alája ezen emlékezetre méltó szavak voltak metzve: — „Ferdinand Geramb des heiligen Römischen Reichs Freyherr, Kais. und K. K. „wirl. Kämmerer, Oberster und Commandant des Ihrer Majestät der Kaiserin von „Osterreich allerhöchst Namenführenden „Frey Corps.

„Um der Gefahr entgegen zu gehen „entreisse ich mich den Armen einer geliebten Gattin, und sechs unmündigen Kinder, Meine Pflichten gegen sie sind mir heilig, heiliger aber noch die Pflichten gegen Kaiser, und Vaterland; denn ich war eher Bürger als ich Gatte und Vater war. Das Glück der Meinigen sichere ich indem ich den Feind bekämpfe; und sollte ich in diesem Kampfe fallen, so wird das Andenken an mich das Glück und der Stolz meiner Kinder seyn“

„Auszug aus dessen Proclamation an „Wiens Einwohner den 10. Nov. 1805.

Sok viszontagságai után ide hagyta Bétsét 's Nápoly Országba és Siciliába, onnan Spanyol országba vette magát, a' hol a' Trapisták közzé állott mint Fráter, Antal név alatt.“

Minekutánna kedves útasunkról Kőrösiről már több versben írtunk, anélkül, hogy minden följelle kiadott tudósításainkban az ő életben-létének reménelhetéséné legyeb vigasztalásra találhattunk volna: itt közlünk ismét egy levelet; mely-

ben ugyan egy szóval se említették Kőrösi, hanem fordúlnak sok oly környülállások benne elé, melyeknek olvasása mellett nem lehet hogy megdobbanva e-féle eszmélődéseket ne forgassunk elménkben: Itt Kőrösinek is jelen kellett lenni! — Valyon a' többekkel együtt nem itt történt-e az ő halála is? 's több e-félek.

A' levél mellyet itt közlünk, az Orosz hírodalomból azon Orenburg nevű tartománynak, melly a' Caspium tenger, 's Astrakán és Kasán között fekszik, ugyan Orenburg nevű fő városából indúlt Sept. 50-kán (Okt. 12-kén 1826-ban), és Berlinben a' Vosz ujságában bocsátatott közre. Ezen megjegyzés figyelmet érdemel, azért, hogy Orenburg városa a' maga hozzá tartozó erősségekkel egyetemben a' Baszkiri Tatárok és a' Jaiki Kozákok földjén lévén építetve, egyebek bözt arról is nevezetes, hogy az ezen vidéki Orosz véghatárokból való's az Ásiai egyéb délfelő fekvő idegen tartományokból ide's-tova utazó Karavánoknak ezen városban van az ő megállapodási pontjok. — Az innét jött levélnek foglalata ennyiben áll: — „

„Te, a' Berli ni Ujságokból egy idő óta némelly tudósításokat közlöttél vellem Moorcroftt nevű Anglusról. Én most újabb környülállásokat írhatok néked Moorcroftt Utazórol. Néki roszt vége lett Bucharában. Véget kelle vetnie nevezetes utazásainak; mint hogy mind maga, mind egyéb utazó társai elveszték. A' mit felölle tudok, azt én egy Kaschemiri Indus-tól és egy Tatártól tudom, ki éppen akkor Bucharában tartózkodott. Ezek mindketten a' múlt nyáron érkeztek oda a' legújabb Karavánnal; az Indus 150,000 Rubeleket érő Schált (Shawls) hozott eladni oda. Ez Anglus Karaván volt, kik közül az elsőt az Indus Murkarewnek nevezi, 's azt mondja felölle, hogy Persa és Indus nyelven is folyvást beszélt, mint hogy; negyedfél esztendő előtt jó idejig

Kaschemirben tartózkodott 's éppen náluk (t. i. ezen Indusnak egy rokonjánál) lakott. Innét Kaschgar felé szeretett volna menni, hogy ott Argamaks nevű, Bucharai lovakat, vásároljon, de nem engedte-meg az ott lévő Chinai Kormányozó (Buchariának legtöbb részeit most China birja; Kaschgárt is, melly most Chinának éppen nyugoti tartományát 's várossát teszi, a'hol mindenkor 5—6 ezer Chinai katonák tanyáznak. Ide egyenesen megy egy út Kaschemirből. Ez Ladakon megy által). Erre felé nem folytathatván útját, Kabul és Balk felé tért Murkarew a' maga kis Karavánnyával, tudniillik azon úton, melly az Indus vidékeiről nyugot felől viszi az embert Buchara és Ásiának egyéb északi tartományai felé. Ezen kettőnél több utak nem is találhatnak keleti Indiából északra). Ezen második utat folytatván a' Murkarew kítsiny Karavánja, egy népség, melynek Haesarae a' neve Kabul és Balk között, 12 ezer emberrel réa' ütött: hanem az Anglusok egy tevérel egy ládátskát, lepakolván olly sok tüzet hajgáltak ezen ragadozó népre, hogy ordítva futott-el. Ezek Kongréw' rakétái lehettek. A' fenn említett Tatár beszélt továbbá; hogy ezen Bucharába érkezett Karaván 8 elékelőbb Anglusokból és egy Nem-anglusból állott; a' többek bérbefogadott Indusok és Afghán-Persák voltak; a' kereskedő portékát (a' Schwalokat) 's egyéb terhet 150 tevék hozták. A' Bucharai Tisztviselők 's maga a' Bucharai Khán is az Anglusoktól megvesztegettetvén, a' Khán nagyon kedvezett nekik, hanem a' nép irigykedő szemekkel nézte, hogy a' Kus-Bégihez (Finánczministerhez) 's még a' Khánhoz is gyakran bójárnak. Ezen Khán ellen éppen ekkor feltámodtak vala az Usbekeknek (a' Nemességnek) némelly vidékei; a' hadakozás már folyt. A' támodók valamely városba vették vala bé magokat, hol sántokkal lévén körülvétetve, a' Khán

sergei nem férhettek hozzájuk. Ennek is nagy szolgálatot tettek az Anglusok; ismét levettek a tevéről egy rákétás ládátskát, 's olly sok tüzet hajgáltak-be az Usbekelre, hogy ők azonnal kifutottak a városból 's megadták magokat. Azután elégséges Argamakokat vásárolván-össze, azokkal elmenni szerettek volna az Anglusok Bucharából, hanem a' Khán nem akarta engedni, azt kívánván hogy maradjanak ott 's valójanak nálla szolgálatot: de a' mi-ből semmi se lett, mint hogy ők Burharát engedelem, nélkül is oda hagytak, hanem mikor már Bucharának határain kívül voltak, ott őket a' ragadozók megtámodták 's az utolsó emberig mind megölték, kivévén az Anglusoktól bérbe fogadtatott Indusokat és Afghánokat, kiket elbotsátottak, deazután a' Kabul felé menő úton ezekre is rájuk ülttek a' Haesaraek." — Így beszél a' dolgot a' Tatár: — az Indus ellenben azt mondja, hogy ő ezen Karavánnál csak három Anglust látott, kik a' tulajdonosok voltak, kik közül az első, Murkarew, minekutánna Bucharából elment volna, Balgban meghalt; a' második, ki Orvos Doktor volt, Masarban, a' harmadik pedig Ankoiban (mellyek Balgtól nem messze lévő városok) és így mind hárman, meghaltak.

„Ebből ha többet nem is, legalább annyit tanulhatunk (így végzi levelit az Orenburgi tudósító) hogy melly gyanus szemekkel tekintség a' Közép Ásiailakosok az Európaikat, és hogy melly nehéz ha talám nem éppen lehetlen is, azon vidékeken útozni. Hogy Murkarew, mint ezen Indus és Tatár az Anglus Karavánnak első tulajdonosát nevezték, valóság-gal Moorcrofft (a' Kőrösi Jótévője) volt, ez eránt én annyival bizonyosabb vagyok, hogy egyszer te-magad

e-képpen irtál hozzám: Moorcrofft (olvasd Muhrkrafft) 1823-ban Decem-ber' hónapban a' Ladaki vidékeken tartózkodott, melly (mint a' Berliu ujság megjegyzi), az Indus mellett lévő kis Tibétnek a' fő városa; és ez, az Indusnak beszédével is megegyez, ki azt állítá feljebb, hogy Murkarew negyedfél esztendőök előtt Kaschemirben lévően, onét Kaschgár felé kívánt volna menni, 's ezt meg is próbálta, de a' Chinaiak nem botsátották-be. Azt is beszéltte az Indus, hogy ő szemével látta, mikor az Anglusok portékájit Masarban a' piatzon elkotyavetyélték. Meltán gyanítani lehet, hogy Masarban ölték-meg őket; 's ha szintén a' Tatár azt erőssíti is, hogy az úton támód-ták meg őket a' Haramiak, ez tsak azért hirteltetett-el, hogy a' gyanú ne háromol-jon azon város' lakosaira 's általjánban a' Bucharaiakra."

(Jegyzés. — A' M. Kurír a' felhozott levélre nem hozhat-fel egyebet annál, hogy, ha mind azokat, a' miket Kőrösi-ről már eddig közre botsátottunk, és most ezen levelet is jól megolvassuk, 's a' felhozott esztendő számokat megtekintjük, nagyon hihetőnek találjuk, hogy Kőrösi is ezen szerentsétlen Karavánnal tette a' Bucharába való utat. A' Quartérly Orientalban a' mondatott, hogy Kőrösi 1822-től fogva 1824-nek Októberéig Tibétben maradt; a' fenn felhozott levélben pedig az itatik, hogy Murkarew is ott volt még egész 1823-ban. Tehát ebből nyilván következik, hogy az ő Karavánja 1824-ben indult útnak Tibétből Ladak' tájáról Buchara felé. Azt is tudjuk, hogy Kőrösinek ezen idő óta nem lehet nyoma akadni).